

„Chci, aby moje hudba přinášela pohlázení, poznání a poselství,“ říká Jiří Pavlica

02.09.2015

Na letošním Vinohradském vinobraní vystoupí v pátek 11. září alternativní cimbálovka Hradišťan. Kapelník a umělecký vedoucí Jiří Pavlica se rozpovídal pro Radniční noviny nejen o své domovské kapele, ale i o současném světě, v němž vládou nové technologie, které v jeho hudbě nemají žádnou moc.

Jak se Hradišťanu hraje na městských slavnostech, jako je Vinohradské vinobraní? Liší se váš repertoár podle toho, kde zrovna vystupujete?

Repertoár vždy přizpůsobuji místu, ročnímu období a charakteru každé konkrétní akce. A nejinak tomu bude i tentokrát na vinobraní. Zazní písně o víně, o lásce a obecně o ekologii přírody a lidské duši. Ono to všechno spolu souvisí.

Hradišťan je proslulý svým crossoverem a nezaměnitelnou atmosférou - máte ještě před sebou nějaký cíl, kterého byste chtěli po hudební stránce dosáhnout?

Cíle musíme mít stále, doufám, že z těch osobních si v nadcházející sezóně některé splním. Tři z nich se dokonce týkají Prahy, jsou to premiéry mých skladeb - adventní kantáty pro sbor chrámu sv. Víta v roce 2015, suity Svatojánské vigílie pro Symfonický orchestr FOK v červnu 2016 a v neposlední řadě také autorský večer v Rudolfinu 25. listopadu v provedení sólistů, sboru a orchestru Národního divadla v Praze. No a s Hradišťanem je to řada akcí, kromě jiného plánujeme v příštím roce další koncerty s Vlastou Redlem a jeho skupinou.

Přestože éra komunismu znehodnotila folklór a lidovou tvorbu ve svůj prospěch, vy jste překvapivě tehdy zařadili do své tvorby řadu protestsongů. Jak to měl Hradišťan těžké v 70. a 80. letech?

To by bylo na dlouhé povídání, prošli jsme si vším - od zákazu v 70. letech, přes povolení a první experimenty v letech osmdesátých, až po časté zahraniční cesty v desetiletích následujících a s tím i spojenými dialogy všemi směry - mezi hudebními žánry, různými kulturami...

Album Byla vojna u Slavkova se stalo vaším prvním zlomovým okamžikem - odkud přišel prvotní nápad napříč křížit protichůdné hudební žánry? Dávno dřív, než když s rockovým feelingem přišel nyníější Čechomor?

Toto album bylo prvním vymaněním se z obvyklého vnímání lidových písní v tehdejší době. Vyšlo v roce 1982 a působilo ve svém žánru asi dost revolučně. Někteří mě za to měli rádi, jiní zase ne. Ale ke skutečnému crossoveru došlo až o pár let později, kdy jsem se snažil spoluprací s hudebníky jiných žánrů vytvářet něco, čemu se u nás ještě vůbec neříkalo world music. Vše to začalo někde na Portách v Plzni s Pavlem Lohonkou a dalšími kamarády, pokračovalo dlouholetou spoluprací s Komorním orchestrem Leoše Janáčka z Ostravy, Emilem Viklickým nebo Vlastou Redlem. Vyústěním těchto snah byla pak naše společná CD v devadesátých letech.

Dlouho bylo nemyslitelné, aby se lidová tvorba - stejně jako vážná hudba - transformovala do jiných konstant. Setkali jste se také s nějakou negativní reakcí na to, co děláte?

Jistěže začátky nebyly jednoduché a byly přijímány různě, ale já jsem byl o své cestě přesvědčen. Dnes hraje téměř 100 % mé autorské tvorby, kterou interpretujeme v různém obsazení. V okamžiku, kdy se zakotvíme v obsazení tradiční cimbálové muziky, je logické, že často je vnímána jako lidová hudba. V okamžiku, kdy je interpretována v jiném nástrojovém obsazení, je vnímána jako crossover nebo jako něco nezařaditelného. Pro mě je nejdůležitější obsah a sdělení těchto skladeb, jejich zařazení do škatulek nebo jiné formální hodnocení není důležité.

Když zhudebníte dávné příběhy z historie, jakou přípravu na to musíte vynaložit?

To je různé, pokud jde o zhudebnění krátkého, např. staroslověnského textu pro Hradišťan, je to něco jiného, než když jde o celovečerní oratorium pro sólisty, sbor a symfonický orchestr, navíc třeba latinsky, německy, polsky a česky, jako je tomu v oratoriu Brána poutníků, které vzniklo pro mezinárodní těleso Europera.

Z poslechu vaší hudby jako by postupně mizel stres ze současného světa, v němž prim hrají nové technologie. Jak to děláte?

Myslím, že to je vlastním obsahem skladeb, jejich sdělením, kterému jsou podřízeny hudební výrazové prostředky, jak už jsem to zmínil. Chci, aby moje hudba přinášela pohazení, poznání a poselství ... Možná to dnešní svět potřebuje. Pokud se mi to alespoň částečně daří, pak jsem spokojen.

Pomáhají vám nové technologie během nahrávání?

Otázkou je, co jsou nové technologie. Technický vývoj jde rychle dopředu. Samozřejmě točíme ve studiích, kde tyto možnosti jsou, ale já zastávám názor, že prvotní je smysl skladby, kterému mají všechny technické studiové možnosti sloužit a pomáhat, nemají překážet nebo se stát dokonce prvořadými. Za důležitější považuji vědět CO sdělovat, než JAK a s jakými efekty sdělovat.

Co vy a současný trend sociálních sítí?

Já osobně si soukromí chráním co nejvíce, kontakt skrze sociální sítě udržují kolegové z kapely a já to zcela nechávám na nich.

Hodně jste cestoval - narazil jste někdy na hudební kulturu, která na vás hluboce zapůsobila?

Mnohokrát. A také jsem s mnohými představiteli této kulturní jinakosti rád spolupracoval - Alistair Ander-

son z Anglie, Yas Kaz z Japonska, Dizu Plaatjies z Jižní Afriky, alikvotní zpěváci z Mongolska a Altaje a další.

Jakou hudbu aktuálně posloucháte?

V podstatě vše, co souvisí s mými nejbližšími plány v oblasti vážné hudby, a taky to, co poslouchají moje děti, a to bez rozdílu žánrů.

Jaké jsou nejbližší plány Hradišťanu a Jiřího Pavlici?

Po posledním písňovém albu Vteřiny křehké se chci věnovat spíše vážné hudbě, což samozřejmě nevyklučuje koncertování s Hradišťanem. V září nás mimo jiné čeká Velkomoravský koncert v místech památného Veligradu, v říjnu společný koncert se Slováckým komorním orchestrem v Brně pro dětskou onkologii v Brně, v listopadu natáčení vánočního pořadu pro ČT a pak samozřejmě období adventních a vánočních koncertů. V Praze jsme 6. a 7. října a pak ještě od 16. do 18. října jako hosté v Lucerně na koncertech k pětapadesátinám Spirituál kvintetu, dále pak 26. listopadu v městské knihovně a v prosinci pak kromě jiného v Lucerně na koncertu k 70. narozeninám kytaristy Štěpána Raka.

Jiří Pavlica (nar. 1953) je houslista, zpěvák a skladatel vážné a lidové hudby, známý především jako umělecký vedoucí cimbálové kapely Hradišťan. Vystudoval Střední ekonomickou školu v Uherském Hradišti a následně i hudební vědu a teorii kultury na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, housle na brněnské konzervatoři a skladbu na JAMU v Brně. Pod jeho působením se původně folklorní kapela proměnila po dramaturgické stránce v alternativní hudební těleso, které se nebojí křížit protichůdné hudební žánry jako bigbít nebo soudobou vážnou hudbu. Poznávacím znamením jsou intimní a silně emocionální skladby, v nichž se mísí majestátnost lidové hudby oproti současnému přetechnizovanému světu.

Text: Martin Hošna